

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35388
Nom	Sociolingüística catalana
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1001 - Grau Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1001 - Grau Filologia Catalana	5 - Variación lingüística del catalán	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CASESNOVES FERRER, RAQUEL	140 - Filologia Catalana
LLUCH CRESPO, GEMMA DESAMPARADOS	140 - Filologia Catalana

RESUM

Es tracta d'una assignatura específica, inclosa en el mòdul de matèries obligatòries de Filologia Catalana. Atés que en l'especialitat de Filologia Catalana aquesta assignatura és l'única específicament orientada a tractar l'amplíssim ventall dels aspectes sociolingüístics sincrònics, de rellevància essencial per a la comprensió del passat i del present, i la definició del futur de l'idioma, el desenvolupament de la matèria haurà de circumscriure's a una presentació elemental dels principals conceptes i models d'anàlisi d'aquesta disciplina, amb atenció particular a la llengua catalana. Si és possible és farà també esment d'alguns dels principis i reptes més importants en matèria de planificació lingüística.

Els objectius bàsics de l'assignatura són:

- Introduir els principals conceptes i models d'anàlisi de la sociolingüística des d'una visió integrada, tot aprofundint especialment en els més directament relacionats amb la situació social de la llengua catalana.
- Presentar les principals aportacions de la 'sociolingüística catalana' en aquests camps.
- Plantejar i iniciar ulteriors línies d'aprofundiment i de recerca.
- Desenvolupar la consciència crítica i la capacitat d'anàlisi davant la realitat sociolingüística de la nostra societat.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per a superar aquesta assignatura es pressuposa un domini suficient de la normativa de la llengua catalana. Es recomana haver cursat amb aprofitament i aprofundiment les assignatures dels cursos anteriors, i especialment les referides a la descripció dels diferents nivells de l'estructura i de la norma del català i d'altres llengües (Llengua catalana, Comunicació oral formal en llengua catalana, etc.; Norma i ús correcte de l'espanyol, etc.). Són importants així mateix assignatures d'introducció a les ciènc

COMPETÈNCIES

1001 - Grau Filologia Catalana

- Competències comunicatives avançades en llengua catalana.
- Coneixement la variació lingüística de la llengua catalana.
- Ser capaç de detectar i gestionar situacions de conflicte lingüístic en l'àmbit social.
- Coneixer els models i de les tècniques de la planificació lingüística i la seua aplicació a l'àmbit sociolingüístic del català.
- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Comparar i analitzar constituents de la llengua pròpia amb els d'altres llengües.
- Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final d'aquesta assignatura s'espera que l'estudiant siga capaç de:

- Comprendre i poder analitzar els fets i les actuacions lingüístics (i en concret la manipulació dels fenòmens de variació) com a eina fonamental de les societats i dels individus per a la creació, transmissió i redefinició d'estructures i realitats socials.
- Conèixer, comprendre i saber aplicar a les societats de llengua catalana, i a altres comunitats lingüístiques, els principals conceptes teòrics, i les eines d'anàlisi i recerca, desenvolupats i aplicats per la sociolingüística.
- Identificar, analitzar i descriure críticament les principals característiques dels diferents vessants de la situació sociolingüística de la llengua catalana en relació amb les nocions i recerques no sols de la sociolingüística catalana sinó de la sociolingüística general.
- Conèixer i comprendre les principals fases, temes d'interés i de recerca, debats crítics i conclusions que ha desenvolupat la sociolingüística catalana.
- Conèixer i comprendre les principals fases, àmbits d'actuació i avaluació de la planificació lingüística portada a terme a les diferents regions del domini lingüístic.
- Identificar i analitzar els principals reptes socials de la llengua catalana dins el context de les profundes transformacions socials i comunicatives actuals, i suggerir, planificar i desenvolupar projectes de recerca i d'actuació eficaços en relació amb aquests.

Poder intervenir (individualment i col·lectivament) de manera eficient en els debats sobre la situació i alternatives socials de la llengua catalana amb coneixement sobre les dades, capacitat d'identificació dels conceptes crítics i generació de propostes actives, integrades en els valors i dinàmiques de les societats contemporànies.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els usos de la sociolingüística

- 1.1. Insuficiències de la lingüística: crítica sociològica i sociolingüística.
- 1.2. La sociolingüística i la sociolingüística catalana. Gènesi, trets i evolució.

2. La sociolingüística variacionista

- 2.1. Fonaments teòrics i metodològics.
- 2.2. El canvi lingüístic.
- 2.3. Estudis variacionistes en la sociolingüística catalana.

3. Contacte de llengües: dinàmiques de concurrència lingüística

3.1. Dinàmiques macrosociolingüístiques

3.1.1. Bilingüisme i multilingüisme social

3.1.2. Diglòssia

3.1.3. Conflicte lingüístic, substitució i normalització

3.2. Dinàmiques microsociolingüístiques

3.2.1. Plurilingüisme individual

3.2.2. Codeswitching: tria de llengua i alternança de codi

3.2.3. La interrupció i la transmissió intergeneracional de la llengua

3.2.4. Els nous parlants i les mudes lingüístiques

3.2.5. Actituds i ideologies lingüístiques

4. Entre la sociolingüística i la demografia: la demolingüística

4.1. Definició, termes, origen i desenvolupament

4.2. Metodologia: delimitació de l'objecte d'estudi, marc teòric i anàlisi de dades

4.3. La demolingüística en els territoris de llengua catalana

5. La diversitat i la gestió del multilingüisme a Europa. Política i planificació lingüístiques

5.1. La diversitat lingüística al món

5.2. Els drets lingüístics i la gestió del multilingüisme a Europa

5.3. Els tipus de planificació lingüística: la planificació del corpus i la planificació de l'estatus

5.4. Les polítiques lingüístiques en els territoris de llengua catalana

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	50,00	0
Preparació de classes de teoria	8,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	8,00	0
Resolució de casos pràctics	4,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Els continguts de l'assignatura s'introdueixen partint dels coneixements previs de l'aprenent (tant dels cursos preuniversitaris com de les matèries més directament relacionades cursades anteriorment al Grau: Lingüística, Introducció a la filosofia del llenguatge, Llengua catalana, etc.) com de les experiències personals i col·lectives en l'adquisició i ús de la llengua catalana i altres llengües en contextos socials. Per tant, és essencial per a la comprensió i maduració de la matèria la participació activa de l'estudiant (tant a la classe com a través de les activitats i exercicis programats) en el desenvolupament de l'aprenentatge.

Pel que fa a les hores presencials, el desenvolupament de l'assignatura s'estructura en dues sessions teoricopràctiques setmanals a l'aula, distribuïdes (aproximadament) de manera proporcional al percentatge de l'avaluació dedicada a la matèria teòrica o les activitats pràctiques (2,5h de teoria i 1,5h de pràctica).

Classes teòriques:

Les sessions teòriques es dedicaran a l'explicació, comentari i debat actius sobre els continguts teòrics bàsics del temari, amb l'objectiu tant de permetre l'estructuració conceptual de la matèria com d'orientar les activitats i exercicis programats i, més genèricament, proporcionar unes nocions i estratègies que permeten desenvolupar una capacitat d'anàlisi i de recerca posteriors. Per al desenvolupament del temari teòric el professor posarà a disposició dels estudiants un dossier de treball

Classes pràctiques:

Les classes pràctiques estaran dedicades a la revisió, comentari i, si s'escau, la correcció de les activitats i exercicis proposats pel professor en relació amb el temari teòric, que poden ser de les tipologies següents:

- Recopilació i comentari crític de texts amb continguts o implicacions sociolingüístics.
- Anàlisi i comentari de situacions, comportaments, actituds o discursos sociolingüístics coneguts i aportats pels estudiants, o proposats a través de la bibliografia o pel professor.
- Realització (també proposta o planificació) de recerques puntuals sobre els diferents aspectes del temari.
- Anàlisi o elaboració d'enquestes sobre usos sociolingüístics.

En el marc dels projectes d'innovació docent vigents, els estudiants podran participar en el blog acadèmic del Departament de Filologia Catalana per a documentar bones pràctiques docents i mostres dels treballs acadèmics.

Serà avaluada positivament l'assistència a classe i la participació de l'estudiant en el suggeriment de temes, el plantejament d'exemples o de preguntes i l'aportació de solucions personals als exercicis durant aquestes sessions.

A part d'algunes de les activitats especificades en l'epígraf anterior, entre les activitats complementàries que es podran proposar es preveuen les visites als centres d'estudis lingüístics i sociolingüístics, als centres de planificació lingüística (del corpus o de l'estatus), tant institucional com de la societat civil, i les entrevistes amb professionals que hi treballen. En tots aquests casos hi haurà una planificació prèvia dels continguts i objectius de la visita o entrevista, i una programació de l'anàlisi d'aquestes, amb una

avaluació posterior dels resultats.

Pel que fa a les hores no presencials, els estudiants les dedicaran a:

- a) l'estudi i preparació de les classes teòriques,
- b) la preparació i realització de les activitats pràctiques,

El professor i els estudiants faran servir l'Aula Virtual i el correu electrònic com a mitjà per comunicar canvis, detalls sobre les pràctiques, etc. No obstant això, es recomana l'assistència a les tutories presencials per tractar qüestions o dubtes de caràcter individual o específic.

A l'inici del període docent de l'assignatura, s'informarà de les possibles activitats complementàries que s'organitzaran i de la incidència que puguin tenir en la docència i l'avaluació.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir de dos elements:

- a) La prova escrita referida tant als continguts teòrics com als pràctics explicats i exercitats durant el curs, incloent-hi les lectures especificades sobre els temes. L'avaluació d'aquest bloc constituirà el 70% de la nota final.
- b) L'avaluació de les activitats pràctiques i exercicis plantejats i desenvolupats durant el curs. (30%).
L'avaluació de les pràctiques es concretarà de la manera següent:

- Pràctica 1. Corresponent al tema 2 (10%).
- Pràctica 2. Corresponent al tema 3 (10%).
- Pràctica 3. Corresponent al tema 5 (10%).

A l'inici de curs, el professor delimitarà el contingut de les activitats pràctiques. També s'hi indicarà quines són recuperables en segona convocatòria i quines no ho poden ser, per la seua naturalesa presencial.

La falta d'assistència a les classes no excusa de la realització de les activitats programades com a obligatòries ni del compliment dels requisits que les acompanyen (terminis, característiques, etc.) quan hagen estat anunciades públicament i amb l'anticipació suficient. Els estudiants són per tant instats a assistir regularment a les classes i, en cas que excepcionalment no puguin fer-ho, a demanar les informacions i continguts corresponents a la resta dels assistents.

Per aprovar el conjunt de l'assignatura és necessari arribar almenys a la meitat de la nota màxima en cadascuna de les dues parts (és a dir 35% i 15%, respectivament, del total).

D'acord amb els criteris acordats pel Consell del Departament de Filologia Catalana, el fet de cometre faltes de normativa comportarà la qualificació de no apte, independentment de la nota del contingut.

Resum de l'avaluació:

Proves de l'avaluació	% sobre final
a) Avaluació d'exercicis i activitats pràctiques	30%
b) Prova escrita final	70%

REFERÈNCIES**Bàsiques**

- Aracil, Lluís V. (1982) Papers de sociolingüística. La Magrana, Barcelona.
- (1983) Dir la realitat. Eds. dels Països Catalans, Barcelona.
- Bastardas, Albert / Soler, Josep (eds.) (1988) Sociolingüística i llengua catalana. Empúries, Barcelona.
- Boix, Emili / Vila, F. Xavier (1998) Sociolingüística de la llengua catalana. Ariel, Barcelona.
- Lamuela, Xavier (1994) Estandardització i establiment de llengües . Eds. 62, Barcelona.
- Kremnitz, Georg (1993) Multilingüisme social. Eds. 62, Barcelona.
- Ninyoles, Rafael L. (1972) Idioma y poder social. Tecnos, Madrid.
- (1975) Estructura social y política lingüística. Fernando Torres, Valencia. (Trad. al català: Bromera, Alzira, 1989).
- Pueyo, Miquel (1991) Llengües en contacte a la comunitat lingüística catalana. Universitat de València, València.
- Vallverdú, Francesc (1980) Aproximació crítica a la sociolingüística catalana. Eds. 62, Barcelona.
- (1990) L'ús del català: un futur controvertit. Ed. 62, Barcelona.

Complementàries

- Bastardas, Albert (1996) Ecologia de les llengües. Proa, Barcelona
- Boix, Emili (1993) Triar no és trair. Eds. 62, Barcelona.
- Lamuela, Xavier (1987) Català, occità, friülà: llengües subordinades i planificació lingüística. Quaderns Crema, Barcelona.
- Marí, Isidor (1996) Multilingüisme europeu i llengua catalana. Universitat de València, València.
- Mollà, Toni / Palanca, Carles / Viana, Amadeu (1987-1991) Curs de sociolingüística. Bromera, Alzira.
- Moreno Fernández, Francisco (1998) Principios de sociolingüística y sociología del lenguaje. Ariel, Barcelona.
- Viana, Amadeu (ed.) (1995) Aspectes del pensament sociolingüístic europeu. Barcanova, Barcelona.
- Weinreich, Uriel (1996) Llengües en contacte. Bromera, Alzira.